

VILNIAUS UNIVERSITETO CENTRINĖS AKADEMINĖS ETIKOS KOMISIJOS SPRENDIMAS

Dėl 2023 m. spalio 3 d. akademinio darbuotojo M. G. skundo

Centrinė akademinės etikos komisija (toliau – Komisija) 2023 m. spalio 3 d. gavo akademinio darbuotojo M. G. (toliau – Pareiškėjas) pateiktą skundą, kuriame Pareiškėjas nesutinka su Padalinio akademinės etikos komisijos (toliau – Padalinio komisija) 2023 m. rugsėjo 18 d. sprendimu.

Skundžiamą sprendimą Padalinio komisija priėmė išnagrinėjusi Padalinio studentų 2023 m. birželio 28 ir liepos 26 d. kreipimusis dėl Pareiškėjo elgesio jo skaitomo kurso eigoje bei dėl vėlavimo įrašyti egzamino rezultatus į sistemą ir su tuo susijusios neetiško turinio žinutės vienam iš studentų. Padalinio komisija nustatė, kad Pareiškėjas grubiai, nepagarbiai ir arogantiškai elgėsi su vietiniais ir užsienio studentais, užsienio studentus kurojančiu profesoriumi (taip sukeldamas tarpuniversitetinio lygmens konfliktą ir galimai padarydamas Universiteto reputacijai žalą), bendraudamas vartotojo akademinuose ir dalykiniuose santykiuose ir susirašinėjimuose nepriimtinas frazes (pvz.: *pašlemėkas, skundikas, shit, peasant style, banderlogų gauja* ir t. t.), taip pat parodė nepagarbą Padalinio komisijai jos posėdžio metu. Padalinio komisija skundžiamame sprendime įvertino šiuos Pareiškėjo veiksmus kaip Vilniaus universiteto akademinės etikos kodekso 7.2 („Bendruomenės narių žeminimas“), 7.5 („bendruomenės nariams skirtos informacijos nuslėpimas ar įpareigojimų tokios informacijos neatskleisti davimas kitiems bendruomenės nariams“) ir 7.6 („konfliktų Universitete inicijavimas ar kurstymas“) papunkčių pažeidimą, rekomendavo Padalinio administracijai skirti Pareiškėjui nuobaudą Universiteto teisės aktų nustatyta tvarka ir atestuoti Pareiškėją bei įvertinti, ar Pareiškėjas gali toliau vesti paskaitas studentams.

Pareiškėjas savo skunde su tokiu Padalinio komisijos sprendimu nesutiko bei prašė skundžiamą Padalinio komisijos sprendimą panaikinti kaip neteisėtą, nepagrįstą ir priimtą nesilaikant Padalinio komisijos nuostatuose įtvirtintų procedūrinių reikalavimų.

Susipažinusi su Pareiškėjo pateiktu skundu ir Komisijos prašymu Padalinio komisijos pirmininko pateiktais paaiškinimais, Komisija pažymi:

1. Komisija savo veikloje vadovaujasi Vilniaus universiteto senato patvirtintais Vilniaus universiteto akademinės etikos kodeksu (aktuali redakcija patvirtinta Vilniaus universiteto senato 2020 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. SPN-54) (toliau – Akademinės etikos kodeksas) ir Vilniaus universiteto centrinės akademinės etikos komisijos nuostatais (aktuali redakcija patvirtinta Vilniaus universiteto senato 2020 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. SPN-55) (toliau – Komisijos nuostatai). Akademinės etikos kodeksas aprašo bendruomenės narių etiško elgesio standartus ir principus, kurių privalu laikytis tiek veikiant Universitete, tiek ir už jo ribų (Akademinės etikos kodekso 1 p.), taip pat pateikia Universitete nepriimtino elgesio pavyzdžius ir galimų akademinės etikos pažeidimų tyrimo gaires. Komisijos nuostatuose nustatyta Komisijos kompetencija, jos galimi priimti sprendimai, aprašomos Komisijos veiklos procedūros.

Komisija savo veiklą grindžia minėtuose teisės aktuose apibrėžta kompetencija ir ginčų dėl akademinės etikos nagrinėjimo principais (Universiteto statuto 25 str. 5 d., Komisijos nuostatų 33 p.), tarp jų ir dispozityvumo principu. Vadovaudamasi šiomis nuostatomis ir principais, Komisija pasisako tik klausimais, kurie yra suformuluoti Pareiškėjo kreipimesi ir tik Komisijai teisės aktais suteiktos kompetencijos ribose ir nenagrinėja už Komisijos kompetencijos ir jai pateikto kreipimosi ribų esančių klausimų. Kartu Komisija pažymi, kad vadovaujantis Komisijos nuostatų 13.1 papunkčiu, Komisija nagrinėja skundus dėl padalinių akademinės etikos komisijų sprendimų teisėtumo ir (ar) jų pagrįstumo arba dėl padalinių akademinės etikos komisijų neveikimo, kas reiškia, kad Komisija pakartotinai iš naujo nenagrinėja Padalinio komisijos išnagrinėto kreipimosi aplinkybių, tačiau įvertina skundžiamą Padalinio komisijos sprendimą teisėtumo (komisijų veikloje taikomuose teisės aktuose nustatytų procedūrų laikymosi) ir pagrįstumo (sprendimo teisinio pagrindo ir motyvacijos) aspektu.

2. Komisija konstatuoja, kad Padalinio komisija priimdama skundžiamą sprendimą laikėsi Padalinio komisijos nuostatuose nustatytų procedūrų ir terminų, sudarė galimybę Pareiškėjui išdėstyti savo poziciją dėl jo atžvilgiu pateiktame kreipimesi išdėstytų argumentų (ši teisė realizuota tiek raštu, tiek ir žodžiu), jos priimtas sprendimas yra išsamus ir pagrįstas tiek argumentais, tiek ir konkrečiomis Akademinės etikos kodekso ir Padalinio komisijos nuostatų normomis, dėl ko skundžiamo Padalinio komisijos sprendimo keisti ar naikinti nėra pagrindo. Atsižvelgdama į Pareiškėjo skunde pateiktus teiginius ir argumentus, Komisija atkreipia dėmesį ir pažymi:

2.1. Vadovaujantis Akademinės etikos kodekso 8.3 papunkčiu, Universiteto bendruomenės nariai privalo akademinės etikos komisijoms pranešti pagrįstą informaciją apie galimus akademinės etikos pažeidimus. Padalinio komisijos nuostatų 17 punkte nurodyta, kad skundą komisijai gali teikti kiekvienas bendruomenės narys. Šios nuostatos nurodo ir pagrindžia, kad akademinės etikos komisijos turi pareigą nagrinėti galimo akademinės etikos pažeidimo atvejį

nepriklausomai nuo to, ar galimas pažeidimas atliktas pareiškėjo ar kito asmens (asmenų) atžvilgiu. Dėl šios priežasties nagrinėjamo skundo kontekste konstatuotina, kad Padalinio komisija teisingai taikė Akademinės etikos kodeksą ir Padalinio komisijos nuostatus priimdama nagrinėti Padalinio studentų kreipimusis.

2.2. Viena svarbiausių objektyvaus galimo akademinės etikos pažeidimo atvejo nagrinėjimo Padalinio komisijoje sąlygų yra galimybės būti išklausytoms sudarymas abiem ginčo dėl akademinės etikos šalims (Padalinio komisijos nuostatų 30 p.). Ši teisė gali būti realizuota tiek raštu, tiek ir žodžiu, kas nagrinėjamu atveju buvo padaryta į Pareiškėją net kelis kartus kreipiantis prašant pateikti paaiškinimus dėl susiklosčiusios situacijos raštu bei pakviečiant Pareiškėją į kontaktiniu būdu vykusį Padalinio komisijos posėdį. Pažymėtina, kad, Komisijos vertinimu, Padalinio komisija atlikdama aptariamo akademinės etikos galimo pažeidimo atvejo nagrinėjimą rėmėsi pakankamai gausia medžiaga (ginčo šalių ir kitų susijusių asmenų susirašinėjimu, raštu pateiktais Pareiškėjo paaiškinimais), kuri galėjo leisti Padalinio komisijai objektyviai įvertinti susiklosčiusią situaciją ir skundžiamą Pareiškėjo elgesį, todėl vien tai, kad atskiri Padalinio komisijos nariai Padalinio komisijos posėdžio metu neuždavė klausimų Pareiškėjui negali būti vertinama kaip procedūrinis kreipimosi nagrinėjimo pažeidimas ar Padalinio komisijos šališkumo įrodymas. Kartu pažymėtina, kad Pareiškėjas nepateikė pagrįstų ar skundo nagrinėjimui aktualių argumentų, kurie leistų suabejoti Padalinio komisijos veiklos objektyvumu.

2.3. Vadovaujantis Padalinio komisijos nuostatų 31 punktu, „Komisijos posėdžio metu daromas posėdžio garso įrašas. /.../garso įrašai saugomi Universiteto teisės aktų nustatyta tvarka“. Posėdžio garso įrašas leidžia akademinės etikos komisijoms detaliai ir objektyviai, išvengiant netikslumų parengti komisijos posėdžio sprendimą ir protokolą; esant reikalui, Komisijos prašymu ar padalinio komisijos iniciatyva, gali būti pateiktas kaip papildomi duomenys Komisijai nagrinėjant skundą dėl kamieninio akademinio padalinio akademinės etikos komisijos sprendimo. Pažymėtina, kad Padalinio komisijos nuostatuose nėra numatyta pareiškėjo teisė susipažinti su padalinio komisijos posėdžio garso įrašu ar padalinio komisijos pareiga sudaryti galimybę susipažinti su įrašu, todėl nagrinėjamu atveju Padalinio komisija teisingai aiškino ir taikė Universiteto teisės aktų nuostatas nepateikdama Pareiškėjui posėdžio garso įrašo kopijos.

2.4. Akademinės etikos kodeksas įtvirtina etiško elgesio reikalavimą ir standartą, kurio kiekvienas akademinės bendruomenės narys privalo laikytis „veikdamas Universitete ir už jo ribų“ (Akademinės etikos kodekso 1 p.). Šis etiško elgesio standartas, be kita ko, apima pareigą neriboti akademinės bendruomenės narių teisės išsakyti ir ginti savo nuomonę, tarpusavio santykius grįsti geros moralės, tarpusavio pagarbos, sąžiningumo, kolegialumo principais; akademinė darbuotojų elgesys turi būti akademinės etikos pavyzdžiu kitiems bendruomenės nariams (Akademinės etikos

kodekso 10 p.). Laikydamosis Akademinės etikos kodekso nustatytą standartų, akademinis darbuotojas privalo savo nuomonę raštu ar žodžiu reikšti mandagiai, argumentuotai ir dalykiškai, vengdamas pakelto ar moralizuojančio tono, perdėtų emocijų, savo viršenybės demonstravimo kitų bendruomenės narių ir kitų asmenų atžvilgiu. Šiuos standartus pažeidžiantis bendravimas ir kitoks elgesys, ypač tais atvejais, kai jis yra sistemingas ir pasikartojantis, yra laikomas akademinės etikos pažeidimu nepriklausomai nuo tokio bendravimo ar elgesio motyvų.

3. Komisija atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Komisijos nuostatų 39 punktu, Komisijos nuasmeninti sprendimai (ar jų santraukos ir apibendrinimai) skelbiami Universiteto interneto svetainėje. Komisija paaiškina, kad tokiu būdu siekiama aiškiau apibrėžti Universitete taikomus etiško elgesio standartus, supažindinti Universiteto bendruomenę su netinkamo ir netoleruotino elgesio pavyzdžiais, komisijų veiklos gerosios praktikos pavyzdžiais bei skatinti savo veikloje Universitete ir už jo ribų vadovautis Universitete įdiegtais ir puoselėjamais akademinės etikos principais.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Centrinės akademinės etikos komisijos nuostatų 13.1 ir 35.3 papunkčiais, Centrinė akademinės etikos komisija n u t a r i a :

1. 2023 m. spalio 3 d. akademinio darbuotojo M. G. skundo netenkinti.
2. Skelbti nuasmenintą Komisijos sprendimą viešai.

Komisijos sprendimas priimtas vienbalsiai, posėdyje dalyvaujant 6 iš 8 Komisijos narių.

Pirmininkė

doc. dr. Vīgita Vėbraitė